

**הראשונה של הצעת החוק לשינוי שיטת הבחירות
ללכד, לגבש, לרכז ולאחד -**

האלטרנטיבה מתפרקת

מנהיג הליברלים רימלט - מי הדליק?

בלבד ליחסים השוררים בין שני השותפים בגוש ולחשדות ההדדיות ביניהם. מנהיג חירות, מנחם בגין, לא הסתיר השבוע את דעתו לגבי הצעדים שנקטו שותפיו. הוא האשים אותם בשקר גלוי, כשהבטיחו לו שהצעת החוק לא תקבל בכנסת 61 קולות. קשה היה להבין איך יכול היה בגין לסמוך על הבטחות אלה, ולשבת בשלווה ובאדישות עד תום מניין הקולות. שכן, עוד לפני ההצבעה, היה ברור שהצעת החוק תשיג 61 קולות. כאשר האשים השבוע מנחם בגין כי „לא ייתכן ביחסי שותפות הוגנת, ששותף אחד יעשה יד אחת עם יריב נגד רעהו, ויעמידו בעניינן כה חיוני בפני עובדות מוגזרות“, צילצלו הדברים כהאשמה בבגידה. נוכח האשמותיהם של אנשי חירות, והתעקשותם של ראשי הליברלים למצות את זכותם לחופש הצבעה בעניין שינוי שיטת הבחירות, זכות שהובטחה להם בי הסכם הקמת גח"ל, נראה היה פירוק גח"ל כבלתי נמנע.

המציל האפשרי:

המערך

אין זה משנה עוד אם בישיבתו הראשונה של מרכז תנועת החירות, תתקבל ההחלטה לפרק את גח"ל או לא. קרוב לוודאי שהקבוצה השלטת כיום בחירות, קבוצת קרמרמן-מרדור, תמנע החלטה מיידית על פירוק, למרות שרוב חברי המרכז רוצים בו. לגבי קבוצה זו, שנציגה הבולט הוא יו"ר ההנהלה האלוף (מיל), עזר וייצמן, פירוק גח"ל הוא אסון כלכלי, לא מדיני. ללא השותפות עם הליברלים אין סיכוי לחירות לחזור למי שלה. לקבוצה זו, שיש לה אינטרסים כלכליים מסופעים יותר מאשר לכלל התיישנים הקשורים בליברלים, חשוב מאוד שאיש כמו עזר יושב בממשלה ויקבל לידיו תיק כלכלי זה או אחר.

אולם פירוק השותפות בגח"ל הוא שאלה של זמן בלבד. הליברלים, שמי שורתם עוד מתקופת טרום-המדינה גורסת שותפות עם הכוחות המיוצגים במערך, אינם יכולים להשלים לאורך זמן עם ישיבה באופוזיציה. הם חולמים על עצמם מאות, סבורים אולי כי אישיות צבאית בכירה שתצטרף אליהם, תחיה את תדמיית הגנוסט. ייתכן והם יצליחו לסחוט מהירות, תמורת המנעותם מהמשך התמיכה בשינוי שיטת הבחירות, ייצוג מוגבר באופן פרדוקסאלי, האופייני לתמונת המצב הכוללת, יכולה רק מפלגת העברי דה להציל את גח"ל. אם תמצא דרך לכונן שוב ממשלת ליכוד לאומי, יאריך הדבר את חיי גח"ל, בעוד מיספר שנים, בצורה מלאכותית בלבד.

יוסף ספיר, פשטה בחוגי חירות האמונה העמוקה כי הליברלים מתכוונים להיות רק טרמפיסטים על גבה של חירות עד אחרי הבחירות לכנסת השמינית. אנשי חירות מאמינים כי הליברלים, היודעים שאם יופיעו ברשימה עצמאית לא יעבידו יותר משבעה-שמונה מנדטים, מתכוונים לסחוט מהם כמה שיותר מקומות ברשימה המשותפת, כדי לפרוש מהגוש אחרי הבחירות וללכת עם המערך, תמורת תיקי שרים לראשיהם.

הליברלים, המודעים לחשדנותם זו של שותפיהם ושנתקלו באכזבתם המרה של אנשי האירגון של חירות כאשר גילו כי סניפי המפלגה הליברלית בארץ הם רק שלטים שאין מאחוריהם אנשים, חרישים שמוטש של אנשי חירות. פחדם הוא שערב הרכבת רשימת המועמדים לכנסת השמינית יאלצו אותם אנשי חירות להסתפק רק בשמונה מקומות ריאליים, במקום ה-11 שיש להם עתה. על רקע זה צצה המחלוקת לגבי הצעת החוק לשינוי שיטת הבחירות כסימפטום

לים, שהתנגדו כל כך לאיחוד עם חירות כמוצאם נימוקים מתחת לאדמה, הם שר הצביעו בעד הצעת חוק, שאם תקבל תחייב אותם לאיחוד מלא עם חירות. רשימת האבסורדים רק מתחילה בזה. האיש שהמציא למעשה את שיטת הבחירות שסגן שר-התחבורה, גד יעקבי, מוצג כאביה החוקי, הוא הח"כ הליברלי יוסף סרלין, הניצב בראש האופוזיציה במפלגתו, והשוואף לאיחוד עם חירות. דווקא סרלין הוא שהסתייג מהצעת החוק שהוא אביה מולידה, כיוון שהיה ברור לו שהצבעה עבורה פירושה צעד בכיוון של פירוק גח"ל. הוא נמנע באופן הפגנתי לבוא לכנסת ולהצביע בעד שיטת הבחירות שהוא הציע אותה לראשונה.

בדיחה בתוך

בדיחה

דמות אופוזיציונית נוספת במפלגה הליברלית, החותרת אף היא לאיחוד מלא עם חירות, הוא הח"כ החיפאי צבי ציימרמן. ציימרמן, הלוחם הנלהב לאיחוד עם חירות, היה הקול ה-61 שהיה דרוש להעברת ההצעה בכנסת. אחרי ההצבעה הסביר את תמיכתו בא כנובעת מכך שדווקא קבלת החוק תאלץ את הליברלים להתאחד עם תנועת החירות. אפשר היה למצוא בספיחה הפרשה, בדיחה בתוך בדיחה בתוך בדיחה, מי שרצה פיצוץ הצביע, כביכול, בעד איחוד. מבחינתה של תנועת החירות היה המצב פשוט וברור. עוד לפני פטירתו של

חם מזג, המייצג בצורה אבסורדית דווקא את איגוד העובדים של המפלגה, הבא אחריו בתור הוא אריה דולצ'ין, העולה העשירי מדרום-אמריקה, גזבר הסוכנות היהודית, שצץ בצורה מפתיעה כמנהיג במפלגה בצורה די פתאומית. מיספר שוש של המפלגה הוא שמחה ארליך, עסקן אפור וחיוור, בעל מפעל למוצרי אופטיקה, המייצג למעשה את העסקונה של המפלגה ואת הציונות-הכללית הגאליציאית. ארליך, שפעל תמיד מאחורי-הקלעים, נבחר כח"כ רק בכנסת האחרונה, הוא האיש החזק של המפלגה, אך חסר כל תכונות של מנהיג.

לגבי אנשים אלה הישיבה באופוזיציה היא מעין פסק-דין מוות ציבורי. הסיכוי היחיד שיש להם טמון בשילוב מפלגתם בממשלה ובמינויים כשרים. השרות עשויה להאיר אותם באור של מנהיגים מורמים מעם. מאחר שברור להם שבימצב הפוליטי הקיים אין כל סיכוי שותפיהם בגח"ל יסכימו לחזור לממשלה — למרות שגם החוגים הכלכליים המיוצגים בתנועת החירות תובעים זאת — נאחזו הליברלים, אולי אפילו באופן בלתי מודע ותתייכרותי — בהצעת החוק לשינוי שיטת הבחירות כעילה לפירוק השותפות שלהם עם חירות ולאפשרות החזרה תם בנפרד, ללא חירות, לממשלה.

כאן מתגלה אחד הפארדוקסים הגדולים והמגוחכים ביותר של כל הפרשה. הליברלים דחו בכל הזדמנות בתקיפות את כל הצעותיה של חירות, שמאחוריהן עמד למעשה מנחם בגין, לאיחוד מלא וכולל של שתי המפלגות. והנה, דווקא הליבר-

ההצבעה שפילגה

החוק לוועדה, בחלק הקדמי של התמונה, כשגבם אל המצלמה, יושבים הח"כים של גח"ל. אלה המרימים את ידיהם הם אנשי המפלגה הליברלית. בשורה האמצעית נראים מנהיגי חרות מנחם בגין וחבר הכנסת יוחנן בארז שאינם מרימים את ידיהם. כך הצביעה הכנסת על הצעת החוק הריאס מרדכי ביבי בעד העברת הצעת